

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

CHRISTINE STIX-HACKL

18 päivänä toukokuuta 2006¹

I Johdanto

II Asiaa koskeva lainsäädäntö

1. Verwaltungsgericht Sigmaringen pyytää tässä ennakkoratkaisumenettelyssä yhteisöjen tuomioistuinta tulkitsemaan asetuksen (ETY) N:o 857/84² 7 artiklaa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 590/85,³ sekä asetuksen (ETY) N:o 1546/88⁴ 7 artiklaa.

A Yhteisön oikeus

2. Kysymys koskee maidon viitemäärän säilymistä siinä tapauksessa, että vuokraaja päättää vapaaehtoisesti maanvuokrasopimuksen, kun vuokranantaja ei ole maidontuottaja, ei aio ryhtyä maidontuottajaksi eikä myöskään vuokrata tilaa uudelleen maidontuottajalle.

3. Koska yhteisössä oli maidon ylituotantoa, otettiin vuonna 1984 käyttöön maidon lisämaksujärjestely maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84.⁵ Kyseisen 27.6.1968 annetun neuvoston asetuksen N:o 804/68⁶ 5 c artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 856/84, säädettiin myöhemmin määritettävän viitemäärän ylittäviltä maitomääriltä perittävästä lisämaksusta.

1 – Alkuperäinen kieli: saksa.

2 – Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä maito- ja maitotuotealalla 31 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13).

3 – Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä maito- ja maitotuotealalla annetun asetuksen (ETY) N:o 857/84 muuttamisesta 26 päivänä helmikuuta 1985 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 590/85 (EYVL L 68, s. 1).

4 – Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun lisämaksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annettu komission asetus (ETY) N:o 1546/88 (EYVL L 139, s. 12).

5 – EYVL L 90, s. 10.

6 – Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annettu asetus (EYVL L 148, s. 13).

4. Asetuksella N:o 857/84 vahvistettiin tältä osin yleiset säännöt asetuksen N:o 804/68 5 c artiklan mukaisen maksun soveltamisesta maito- ja maitotuotealalla.

5. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, säädetään muun muassa seuraavaa:

”(1) Kun tila myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perinnön kautta, vastaava viitemäärä siirtyy kokonaan tai osittain luovutuksensaajalle, vuokralaiselle tai perilliselle määritettävien yksityiskohtaisten sääntöjen mukaisesti.

Luovutettaessa tilukset julkisyhteisölle ja/tai yleisen edun vuoksi, jollei 3 kohdan toisesta alakohdasta muuta johdu, jäsenvaltiot voivat säätää, että siirrettävää tilaa tai sen osaa vastaava viitemäärä asetetaan kokonaan tai osittain luovuttajana olevan tuottajan käyttöön, jos hän aikoo jatkaa maidon tuottamista.

(4) Tilanteessa, jossa maanvuokraussopimus on päättymässä ja luovutuksensaajalla ei ole oikeutta uusia vuokrasopimusta vastaavanlaisin ehdoin, jäsenvaltiot voivat säätää, että vuokrattua tilaa vastaava viitemäärä asetetaan kokonaan tai osittain siirtyvän vuokralaisen käyttöön, jos tämä aikoo jatkaa maidon tuottamista.

(5) Tätä artiklaa koskevat soveltamissäännöt määritellään asetuksen (ETY) N:o 804/68 30 artiklassa säädetyllä menettelyllä.”*

6. Tältä osin komission asetuksen N:o 1546/88 7 artiklaan sisältyvät puolestaan mm. seuraavat soveltamista koskevat säännökset:

”Asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan mukaan, sanotun kuitenkin rajoittamatta kyseisen artiklan 3 kohdan soveltamista, siirretään tuottajien ja ostajien viitemäärät menettelyssä A ja B sekä suoraan kuluttajille myyvien tuottajien viitemäärät seuraavien edellytysten täytyessä:

1. Kun koko maatila myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, siirretään

* – Tässä ja jäljempänä ratkaisuehdotuksessa esitetyt lainaukset asetuksesta on suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

vastaava viitemäärä kokonaan maatilán haltuunsa ottavalle tuottajalle.

2. Kun maatilán osa myydään, vuokrataan toiselle tai se siirtyy perintönä, siirretään vastaava viitemäärä maidontuotantoon käytetyn pinta-alan mukaisesti tai muiden, jäsenvaltion objektiivisesti määrittelemien kriteerien mukaisesti maatilán haltuunsa ottavalle tuottajalle. Luovutettuja maatilán osia, joiden maidontuotantoon käytetty pinta-ala on pienempi kuin jäsenvaltion määrittelemä vähimmäispinta-ala, ei tarvitse näiden osalta ottaa huomioon. Tätä pinta-alaa vastaava viitemäärän osa voidaan lisätä kokonaisuudessaan viitemäärään.

3. 1 ja 2 alakohtien ja neljännen alakohdan säännöksiä sovelletaan analogisesti eri kansallisten säännösten mukaan muihin siirtotapauksiin, joilla on tuottajalle vastaavanlaisia oikeudellisia vaikutuksia.

4. Kun sovelletaan asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan ja 4 kohdan säännöksiä, jotka koskevat yhtäältä maa-alueen luovutusta julkisyhteisölle ja/tai julkisen edun vuoksi tai toisaalta päättymässä olevia vuokrasopimuksia, joita ei voida jatkaa vastaavin ehdoin, sille maatilalle tai

sellaisen maatilán osalle, joka siirretään tai jonka vuokrasopimusta ei voida jatkaa, kuuluva viitemäärä siirretään kokonaan tai osittain kyseessä olevalle tuottajalle, mikäli tämä aikoo jatkaa maidon tuottamista sillä edellytyksellä, että hänelle näin siirtyneen viitemäärän summa ja sille tilalle, jonka hän ottaa haltuunsa tai jolla hän jatkaa tuotantoaan, kuuluvan viitemäärän summa ei ole suurempi kuin hänellä ennen siirtoa tai vuokrasopimuksen päättymistä ollut viitemäärä.

Jäsenvaltiot voivat soveltaa 1, 2 ja 4 kohdan määräyksiä siirtoihin, jotka ovat tapahtuneet viiteajanjakson aikana tai sen jälkeen.

— —”

7. Asetus N:o 857/84 kumottiin ja korvattiin 1.4.1994 lähtien maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3950/92.⁷

⁷ — EYVL L 405, s. 1.

8. Asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan sanamuoto on seuraava:

10. MGv:n 7 §:ssä säädetään mm. seuraavaa:

”(1) Tilalla käytettävissä oleva viitemäärä siirtyy tilan mukana, kun se myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perinnön kautta uudelleen viitemäärät käyttöön otaville tuottajille sellaisia yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen, jotka jäsenvaltio määrittää ottaen huomioon maidontuotantoon käytettävän pinta-alan tai muut asialliset perusteet ja tarvittaessa osapuolten välisen sopimuksen. Se osa viitemäärästä, jota ei mahdollisesti siirretä tilan mukana, lisätään valtakunnalliseen varastoon.

— —”

B Kansallinen lainsäädäntö

9. Saksan liittotasavalta on säätänyt viitemäärien jakamisesta Milchgarantiemengenverordnung-nimisellä 21.3.1994 annetulla asetuksella (jäljempänä MGv),⁸ sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna 25.3.1996 annetulla 33. muutasetuksella.⁹

”(3a) Kun maidontuotantoon käytettävän tilan osia palautetaan ennen 2.4.1984 tehdyn maanvuokrasopimuksen perusteella takaisin vuokranantajalle 30.9.1984 jälkeen, luovutettua viiden hehtaarin pinta-alaa vastaava viitemäärä ei siirry vuokranantajalle; viiden hehtaarin ylittävää pinta-alaa vastaava viitemäärä siirtyy puoliksi vuokranantajalle, kuitenkin enintään 2 500 kg hehtaaria kohti. Tämä ei päde, jos vuokranantaja ja vuokraaja sopivat asiasta toisin, vuokraaja irtisanoo vuokrasopimuksen tai vuokranantaja osoittaa, että maidontuotannon viitemäärä on tarkoitettu hänelle, hänen puolisolleen tai hänen lapsilleen. Näissä tapauksissa vuokranantajalle siirtyy kuitenkin enintään 5 000 kg hehtaaria kohti. Ensimmäisen tai toisen lauseen nojalla vuokranantajalle siirtyvä viitemäärä vapautuu Saksan liittotasavallan käyttöön, jos viitemäärä on jaettu asetuksen (ETY) N:o 857/84 3 a artiklan 1 kohdan viimeisen alakohdan ja 3 kohdan ensimmäisen lauseen toisen vaihtoehdon mukaisesti ja jos siirto tapahtuu ennen 1 §:ssä mainituissa säädöksissä säädetyn määräajan päättymistä. Ensimmäisen lauseen mukainen viitemäärien siirto ei koske viitemääriä, jotka on vapautettu ja jaettu vuokranantajalle vastiketta vastaan maidontuotannosta luopumisesta maksettavaa hyvitystä

⁸ – 21.3.1994 annettu Milchgarantiemengenverordnung (BGBl. 1994 I, s. 586).

⁹ – 25.3.1996 annettu 33. muutasetus (BGBl. 1996 I, s. 535).

koskevan lain (Milchaufgabevergütungs-gesetz) 2 a §:n 4 momentin viidennen lauseen ja 3 momentin nojalla.

olleiden maa-alueiden palauttamisen vuoksi palautuneesta viitemäärästä. Hakemuksessa hän ilmoitti, ettei hän ole itse maidontuottaja eikä myöskään aio ryhtyä maidontuottajaksi.

— —”

III Tosiseikasto, pääasian oikeudenkäynti ja ennakkoratkaisukysymykset

11. Leiprecht vuokrasi 15.11.1980 4,01 hehtaaria maidontuotantoalaa pääasian oikeudenkäynnin kantajana olevan Kiblerin (jäljempänä kantaja) isälle.

12. Kantaja, josta oli tullut isänsä oikeudenomistaja, irtisanoi maanvuokrasopimuksen 30.11.1992. Hän oli aiemmin vuokrannut osan maitokiintiöstä tai viitemäärästä edelleen Ottille.

13. Vuokranantaja Leiprecht vaati tämän perusteella Amt für Landwirtschaft, Landschafts- und Bodenkultur Ravensburgilta (jäljempänä ALLB) 16.12.2002 todistusta hänelle maanvuokrasopimuksen kohteena

14. ALLB ilmoitti Leiprechtille 5.5.2003 ensinnäkin, että maidontuotantoon käytettyjen yhteensä 4,0166 hehtaarin maa-alojen palauttamista varten oli laskettu 1.4.2003 alkaen viitemääräksi 4 391,28 kg hehtaaria kohti; toiseksi hänelle ilmoitettiin 11 817 kg:n tuotantoa, jonka viiterasvapitoisuus oli 4,08 prosenttia, vastaavan viitemäärän siirtämisestä.

15. Alivuokraaja Ott ilmoitti ainoastaan, että viiterasvapitoisuus oli ilmoitettu väärin, mutta kantaja ja Leiprecht esittivät ALLB:n ilmoituksesta oikaisuvaatimuksen.

16. Regierungspräsidium Tübingen hylkäsi kantajan oikaisuvaatimuksen 27.4.2004 tekemällään päätöksellä. Perusteluna esitettiin, että oikeudellisessa arvioinnissa oli sovellettava niitä säännöksiä, jotka olivat voimassa 30.11.1992. Sen mukaan asiassa piti soveltaa

31.3.1984 annettua asetusta N:o 857/84, mutta asiassa Thomsen 20.6.2002 annettu tuomio,¹⁰ joka koski asetuksen N:o 3950/92 tulkintaa, ei ollut sovellettavissa.

17. Kantaja valitti tästä oikaisuvaatimuksesta tehdystä päätöksestä 25.5.2004 ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistui-meen. Hän perustelee kannettaan lähinnä sillä, että vuokratun maa-alueen palauttamishetkellä Ott sen enempää kuin Leiprecht-kään eivät olleet maidontuottajia. Asiassa Thomsen annettua tuomiota voidaan sovel-taa myös asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluviin tapauk-siin, ja lisäksi on sovellettava asetuksen N:o 804/68 5 c artiklan mukaisen lisämaksun soveltamista koskevia säännöksiä, joissa tuot-tajan käsite mainitaan maa-alueiden ja viite-määrien luovutuksen yhteydessä.

18. Land Baden-Württemberg, joka on pää-asian oikeudenkäynnin vastapuolena (jäljem-pänä kanteen vastapuoli) esittää, että ratkai-sevaa ei ole se, onko kiintiön vastaanottaja maidontuottaja. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, ei mai-nita käsitettä tuottaja. Säännös, jonka mukaan vuokranantajan pitäisi maanvuokra-sopimusten päättyessä olla tuottaja, jotta viitemäärä voisi palautua hänelle, sisältyy vasta asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 2 koh-taan.

19. Kansallisen tuomioistuimen mielestä sii-hen, edellyttääkö viitemäärän palautuminen vuokranantajalle sitä, että hän on tuottaja, ei voida vastata selvästi ja yksiselitteisesti tä-hänastisen oikeuskäytännön perusteella. Mikäli tähän kysymykseen on vastattava myöntävästi, tulee esiin vielä kysymys siitä, voiko viitemäärä säilyä siinä tapauksessa, että se palautuu vuokraajalle, joka on päättänyt maanvuokrasopimuksen vapaaehtoisesti.

20. Tästä syystä Verwaltungsgericht Sigma-ringen on esittänyt Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelle 12.5.2005 tekemällään väli-päätöksellä, joka on saapunut tuomioistui-men kirjaamoon 6.7.2005, seuraavat ennak-koratkaisukysymykset:

”1) Onko jäsenvaltion sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että jos vuokralle annettu tilan osa palautuu vuokranantajalle, tälle palautuu tämän osan mukana vuokraajan maidontuo-tantoon käyttämiä tilan pinta-aloja vas-taava viitemäärä, vaikka vuokranantaja ei palautumisen aikaan enää ole mai-dontuottaja, ei aio enää ryhtyä maidon-tuottajaksi eikä myöskään enää vuokrata tilaa kellekään maidontuottajalle, yhteensopiva asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan, sellai-sena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 590/85, sekä asetuksen (ETY) N:o 1546/88 7 artiklan ensim-mäisen kohdan 2, 3 ja 4 alakohdan kanssa?

10 – Asia C-401/99, Thomsen, tuomio 20.6.2002 (Kok. 2002, s. I-5775).

- 2) Jos kysymykseen 1 vastataan kieltävästi: onko jäsenvaltion sellainen kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään, että jos vuokrasuhde päättyy, viitemäärä jää kokonaisuudessaan tilan osan vuokraajalle, vaikka vuokrasuhde päätetään vapaaehtoisesti, yhteensopiva asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdan, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 590/85, sekä asetuksen (ETY) N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 4 alakohdan kanssa?”

lään lähinnä, voiko asetuksen N:o 3950/92 voimaantulon jälkeen voimassa olevien maidon lisämaksua koskevien yhteisön oikeussääntöjen – erityisesti asetuksen N:o 857/84, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85 ja asetuksella N:o 1546/88 – perusteella silloin, kun tilan vuokrattu osa palautetaan, maidontuotantoon käytettyä pinta-alaa vastaava viitemäärä palautua vuokranantajalle myös silloin, jos tämä ei kyseisenä ajankohtana enää ole maidontuottaja, ei aio ryhtyä maidontuottajaksi eikä myöskään vuokrata asianomaista tilaa uudelleen maidontuottajalle.

IV Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

21. Aluksi on muistutettava siitä, että sen yhteistyön yhteydessä, joka ennakkoratkaisumenettelyllä on luotu kansallisen tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuimen välille, ensiksi mainitun tuomioistuimen asiana on todeta asiaan liittyvät tosiseikat ja arvioida niitä ja yhteisöjen tuomioistuimen asiana on ilmoittaa kansalliselle tuomioistuimelle tarpeelliset tulkintaan liittyvät näkökohdat, jotta tämä voi ratkaista riita-asian.¹¹

22. Kansallinen tuomioistuin tiedustele ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksel-

23. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Thomsen 20.6.2002 antamassaan tuomiossa, että maitotilaa koskevan vuokrasopimuksen päättyessä siihen liittyvät viitemäärät voivat palautua kokonaan tai osittain vuokranantajalle ainoastaan, jos tämä itse on maidontuottaja tai aikoo ryhtyä maidontuottajaksi taikka jos hän siirtää käytettävissä olevan viitemäärän vuokrasopimuksen päättymispäivänä kolmannelle henkilölle, joka on tuottaja.¹²

24. Pääasian oikeudenkäynnissä vallitsee kuitenkin epäily siitä, onko tuottajana oleminen edellytys sille, että vuokra-alueisiin liittyvä viitemäärä palautuu vuokranantajalle, erityisesti sen vuoksi, että asiassa Thomsen

11 – Vrt. mm. yhdistetyt asiat C-51/96 ja C-191/97, Delière, tuomio 11.4.2000 (Kok. 2000, s. I-2549, 50 kohta); asia C-332/88, Alimenta, tuomio 22.5.1990 (Kok. 1990, s. I-2077, 9 kohta) ja asia 139/85, Kempf, tuomio 3.6.1986 (Kok. 1986, s. 1741, Kok. Ep. VIII, s. 655, 12 kohta).

12 – Edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Thomsen, tuomion 41, 45 ja 46 kohta.

20.6.2002 annettu tuomio koski asetusta N:o 3950/92, jonka 7 artiklan 1 kohdassa – toisin kuin nyt käsiteltävässä asiassa sovellettavassa asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85 – mainitaan nimenomaisesti käsite ”tuottaja”.

25. Tämän eron merkityksestä on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin nojautui asiassa Thomsen 20.6.2002 antamassaan tuomiossa asetusta N:o 3950/92 tulkitessaan useaan kertaan siihen periaatteeseen, että viljelijälle voidaan myöntää viitemäärä ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on tuottaja.¹³

26. Tämä periaate ilmenee jo maidon lisämaksua koskevan lainsäädännön yleisestä tarkoituksesta,¹⁴ ja kuten komissio on perustellusti todennut, yhteisöjen tuomioistuin nojautui siihen jo ennen asiassa Thomsen antamaansa tuomiota siinä yhteydessä, kun se tulkitsi asetuksen N:o 857/84 vastaavia säännöksiä.¹⁵

27. Tästä syystä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Thomsen 20.6.2002 antamassaan tuomiossa esittämä tulkinta, jonka mukaan vuokranantajalle voidaan myöntää viite-

määrä ainoastaan siinä tapauksessa, että hän on tuottaja tai aikoo ryhtyä maidontuottajaksi taikka vuokrata tilan uudelleen maidontuottajalle, ei perustu asetuksen N:o 3950/92 sanamuotoon vaan vastaa pikemminkin yleistä periaatetta, joka on maidon lisämaksua koskevan yleisen sääntelyn ja erityisesti asetusten N:o 857/84 ja N:o 1546/88 perustana. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Thomsen 20.6.2002 antamassaan tuomiossa esittämää toteamusta on näin ollen sovellettava myös nyt käsiteltävään asiaan.

28. Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, sekä asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 1, 3 ja 4 alakohtaa on tulkittava siten, että kun tilan vuokrattu osa palautetaan, maidontuotantoon käytettyjä pintaaloja vastaava viitemäärä ei voi palautua vuokranantajalle, mikäli hän ei kyseisenä ajankohtana ole enää maidontuottaja, ei aio ryhtyä maidontuottajaksi eikä myöskään vuokrata kyseisiä pintaaloja uudelleen maidontuottajalle.

V Toinen ennakkoratkaisukysymys

29. Kansallinen tuomioistuin tiedustele siltä varalta, että ensimmäiseen ennakkorat-

13 – Vrt. edellä alaviitteessä 10 mainittu asia Thomsen, tuomion 32 ja 39 kohta.

14 – Samat kohdat.

15 – Vrt. asia C-341/89, Ballmann, tuomio 15.1.1991 (Kok. 1991, s. I-25, 9 kohta) ja asia C-15/95, EARL de Kerlast, tuomio 17.4.1997 (Kok. 1997, s. I-1961, 24 kohta).

kaisukysymykseen vastataan kieltävästi, toisella ennakoratkaisukysymyksellään lähinnä sitä, voiko asetuksen N:o 857/84 perusteella, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksilla N:o 590/85 ja N:o 1546/88, vuokrasuhteen päättyessä viitemäärä jäädä kokonaan tilan osan vuokraajalle, mikäli maanvuokrasopimus on päätetty vapaaehtoisesti.

30. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan viitekiintiöjärjestelmä perustuu kokonaisuudessaan asetuksen N:o 857/84 7 artiklaan ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklaan sisältyvään yleisperiaatteeseen, jonka mukaan viitekiintiö myönnetään tietylle maatilalle ja se on näin ollen siirrettävä, jos maatila siirtyy toiselle.¹⁶

31. Näin ollen viitemäärä voi pääsääntöisesti siirtyä vain sen tilan mukana, jolle se on myönnetty, ja sillä edellytyksellä, että tämä siirto tapahtuu noudattaen asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklassa säädettyjä muotomääräyksiä ja edellytyksiä. Viitemääriä koskevan järjestelmän mukaan ei toisin sanoen ole mahdollista siirtää erikseen pelkkiä viitemääriä, paitsi yhteisön oikeudessa säädettyissä poikkeustapauksissa.¹⁷

16 – Vrt. vastaavasti mm. edellä alaviitteessä 15 mainittu asia EARL de Kerlast, tuomion 17 kohta ja asia C-463/93, St. Martinus Elten, tuomio 23.1.1997 (Kok. 1997, s. I-255, 24 kohta); ks. myös asia C-98/91, Herbrink, tuomio 27.1.1994 (Kok. 1994, s. I-223, 13 kohta) ja asia C-189/92, Le Nan, tuomio 27.1.1994 (Kok. 1994, s. I-261, 12 kohta).

17 – Ks. edellä alaviitteessä 15 mainittu asia EARL de Kerlast, tuomion 19 kohta.

32. Nyt käsiteltävässä asiassa tulisi mahdollisesti kysymykseen asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 4 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, säädetyn poikkeuksen soveltaminen, ja sen soveltamista koskevat säännökset sisältyvät asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 4 alakohtaan.¹⁸

33. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat määrätä viitemäärien lukemisesta tilan hallinnon lopettavan vuokraajan hyväksi. Riippumatta siitä, että Saksan liittotasavalta ei ole lainkaan käyttänyt tätä mahdollisuutta, kuten Saksan hallitus on esittänyt, jo tämän säännöksen sanamuodosta ilmenee kuitenkin, että se koskee sellaista tapausta, jossa vuokraaja haluaa jatkaa maidontuotantoa vuokrasopimuksen päätyttyä, kun vuokrasopimusta ei voida enää jatkaa.

34. Kuten myös asetuksen N:o 590/85 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, tämä säännös, jota on poikkeuksena yleisestä periaatteesta, jonka mukaan viitemäärä on siirrettävä sen tilan mukana, johon se liittyy, tulkittava suppeasti, lisättiin asetukseen N:o 857/84, jotta lievitettäisiin vaikeita taloudellisia ja sosiaalisia seurauksia, joita tämän periaatteen sovelta-

18 – Vrt. tältä osin edellä alaviitteessä 16 mainittu asia Herbrink, tuomion 14 kohta.

misesta saattaa aiheutua päättyvän maanvuokrasopimuksen vuokraajalle, joka haluaa jatkaa maidontuotantoa muualla.

4 alakohtaa on tulkittava siten, että mikäli maanvuokrasopimus päättyy, viitemäärä ei voi jäädä tilan osan vuokraajalle, kun vuokrasuhde on päätetty vapaaehtoisesti.

35. Kuten komissio on mielestäni perustellusti todennut, poikkeuksen tämän tarkoituksen valossa sellainen vuokraaja, joka on, kuten nyt käsiteltävässä asiassa, irtisanonut maanvuokrasopimuksen vapaaehtoisesti, ei tarvitse samalla tavoin suojaa kuin sellainen vuokraaja, jonka sopimus päättyy ja jolla ei myöskään ole oikeutta vaatia sopimuksen pidentämistä vastaavin ehdoin.

38. Pääasian oikeudenkäynnin taustalla olevissa olosuhteissa vuokrattuun pinta-alaan liittyvä viitemäärä ei tätä koskevien edellytysten jäädessä täytymättä siis voi kuulua vuokranantajalle, joka ei ole tuottaja, eikä myöskään poistuvalla vuokraajalle, joka on vapaaehtoisesti päättänyt maanvuokrasopimuksen. Kuten Saksan hallitus ja komissio ovat tämän tapauksen osalta ehdottaneet, asianomainen viitemäärä on tämän vuoksi palautettava valtakunnalliseen varastoon ja jaettava uudelleen.

36. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 4 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 590/85, säädetty poikkeus ei tämän vuoksi ole sovellettavissa nyt käsiteltävän kaltaiseen asiaan.

37. Näin ollen toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohtaa sekä asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan

VI Oikeudenkäyntikulut

39. Saksan hallituksen ja komission oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian oikeudenkäynnin asianosaisten osalta tämä oikeudenkäynti on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

VII Ratkaisuehdotus

40. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

- 1) Asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklan 1 kohtaa, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 590/85, sekä asetuksen (ETY) N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 1, 3 ja 4 alakohtaa on tulkittava siten, että kun tilan vuokrattu osa palautetaan, maidontuotantoon käytettyjä pinta-aloja vastaava viitemäärä ei voi palautua vuokranantajalle, mikäli hän ei kyseisenä ajankohtana ole enää maidontuottaja, ei aio ryhtyä maidontuottajaksi eikä myöskään vuokrata kyseisiä pinta-aloja uudelleen maidontuottajalle.
- 2) Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohtaa sekä asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 4 alakohtaa on tulkittava siten, että mikäli maanvuokrasopimus päättyy, viitemäärä ei voi jäädä tilan osan vuokraajalle, kun vuokrasuhde on päätetty vapaaehtoisesti.